Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 44 Kraków, sobota 23 lutego 1924 roku Rok II

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Naczelny redaktor: **Konstanty Srokowski**

Redakcja: **ulica Dunajewskiego Nr. 4** Telefon Nr. 4490 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 5,500.000 Mk, z odnoszeniem lub przesyłka pocztową 6,000.000 Mkp. Zagranicą miesięcznie 12.000.000 Mkp. Cena numeru **250.000 M.**

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe złp. 0·10. — Nadesłane złp. 0·30. Po kronice złp. 0·35. — Na pierwszej stronie. w tekście i między giełdami złp. 0·45. Ogłoszenia zamiejscowe 50% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — Ceny powyższe obowiązują od dnia zmiany w nagłówku.

Administracja: **ulica Dunajewskiego Nr. 5** Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty. — **1 złoty polski = 1,800.000 Mkp.**

Frank waloryzacyjny na 23-go lutego wynosi 1,800.000 Mkp.

BANK ZACHODNI Oddział w Krakowie

RYNEK GŁ. L. 8. otwiera na zasadzie upoważnienia Ministra Skarbu **RYNEK GŁ. L. 8.**

rachunki bieżące w obcych walutach

Przyjmuje również zapisy na **akcje BANKU POLSKIEGO.**

ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE 171

KREMU FASCINATA

Wyłączne zastępstwo firm: 206

Bechstein, Blüthner, Bösendorfer

Skład fortepianów **HELENA SMOLARSKA**

Kraków, ul. Szewska 9, I. p. Telefon 4365.

FORTEPIANY, PIANINA

także używane można najkorzystniej nabyć tylko u firmy Zygmunt Raba nast., Kraków, ul. św. Anny 3. 148

Administracja „KURJERA WIECZORNEGO"

Telefon 3575 wydała Telefon 3575

KURSA WALUT

i to dolara, funta szterlinga, franka szwajcarskiego, marki niemieckiej i korony austrjackiej za czas 1919—1923, zestawione w markach polskich na podstawie średnich kursów giełdy Warszawskiej, Krakowskiej i Lwowskiej. — **Cena 75 gr. polskich.**

Do nabycia w Administracji

„KURJERA WIECZORNEGO"

Kraków, Dunajewskiego 5. — Tel. 3575. oraz w Księgarniach, Trafikach i Składach papieru.

ZARZĄD

SUCHEDNIOWSKIEJ FABRYKI ODLEWÓW

Sp. Akc.

podaje do wiadomości, że na mocy postanowienia Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dn. 11 grudnia 1923 r. (Monitor Polski z dnia 16 lutego r. b. Nr. 39), każdy z dotychczasowych akcjonarjuszów otrzyma wzamian za dwa kupony dywidendowe za rok 1923 **jedną** akcję V. emisji bezpłatnie, w terminie do dnia 16 marca 1924 roku. Pp. akcjonarjusze, posiadający akcje niezaopatrzone w **kupon** dywidendowy z napisem **1923 rok**, zechcą zgłosić się do Zarządu Spółki w Kielcach, lub do zastępcy Firmy Akc. T-wa p. Wincentego Moszkowskiego w Krakowie, ul. Wrzesińska L. 3, telefon 24-19, celem odbioru tychże kuponów i jednoczesnego otrzymania świadectw tymczasowych na akcje V. emisji. Wydawanie kuponów i jednocześnie świadectw tymczasowych uskuteczniać się będzie do dnia **16 marca 1924 roku.**

A. HOLZER, Dom Bankowy

KRAKÓW

przyjmuje subskrypcje na akcje BANKU POLSKIEGO.

Godziny biurowe: od 9—1·30 przedpoł. i od 3·30—6 popołud.

Anglja a Europa wschodnia

Kraków, 22 lutego.

W współczesnej angielskiej myśli gospodarczo-politycznej zaznaczają się przedewszystkiem dwa kierunki skrajne. Jeden z nich pod względem politycznym i socjalnym lewicowy upatruje rozwiązanie gniotących Anglję problemów gospodarczych i społecznych w jak najrychlejszem i najpełniejszem zbliżeniu się jej do Europy wschodniej, której państwa zdaniem zwolenników tego kierunku staną się z łatwością dostatecznie silnym rynkiem dla wywozu angielskiego.

Drugi kierunek z istoty swojej prawicowy i imperjalistyczny nie chce wiele słuchać o wschodniej Europie, uważając ją za zniszczoną, beznadziejnie na całe pokolenia, w dodatku zaś zarażoną ciężką chorobą psycho-socjalną i zaleca ekspanzję w głąb Azji. Od Arabji aż po morze chińskie — oto obszar gospodarczy, który odpowiednio zorganizowany i dostatecznie przez polityczne wpływy angielskie przeniknięty może z łatwością skonsumować nadmiar produkcji przemysłowej angielskiej.

Rządzące i decydujące czynniki — jak im właśnie przystało — zajmują środek między obu tymi kierunkami, do obu odnosząc się krytycznie i sceptycznie. Wskazują one na to, że zarówno państwa wschodnio-europejskie jak wielkie azjatyckie są przedewszystkiem rolniczemi i jako takie są organicznie niezdolne do zastąpienia w zdolności konsumcyjnej wysoko przemysłowych państw środkowo-europejskich, których ustrój gospodarczy lekkomyślnie w traktacie pokojowym zrujnowano.

Zdaniem tych realistów nie ma wogóle takiego środka, któryby mógł Anglji odrazu przywrócić utracone rynki zbytu. Wszędzie muszą one być dopiero powoli i systematycznie odbudowywane i to nie żadnemi sztukami czarodziejskiemi, lecz pospolitym sposobem popierania rozwoju, więc i zdolności konsumcyjnej narodów. Do tego znowu potrzeba pokoju politycznego i spokoju psychicznego tudzież uporządkowanej gospodarki finansowo-walutowej każdego państwa.

Zgodnie z tem zapatrywaniem angielska polityka ekonomiczna i międzynarodowa zarazem ocenia poszczególne narody i państwa głównie według tego, czy, w jaki sposób i w jakiem tempie umieją sobie dawać rady ze swemi trudnościami walutowemi.

Nie ulega wątpliwości, że głównym powodem, dla którego większość społeczeństwa angielskiego pogodziła się bez trudu z faktem jurydycznego uznania federacji rosyjskiej, jest to, że rząd sowietów potrafił stworzyć czerwońca jako wysoko wartościową walutę handlową i utrzymać go na poziomie. Litwa, która przed dwoma laty pozłociła, przedewszystkiem zaś stabilizowała swoją walutę, ma także dobrą notę w katalogu angielskim. Premiantką jednak jest Finlandja, która wogóle katastrofy walutowej w naszem rozumieniu nie przechodziła, która nawet w najcięższym czasie wojny domowej w r. 1918 potrafiła ustrzedz swój system monetarny przed rozpadnięciem się. To też Anglicy wydzielają właściwie Finlandję z kontynentalnego bloku wschodnio-europejskiego, zaliczając ją pod względem solidności gospodarczej do grupy państw skandynawskich.

W ostatnich czasach Łotwa napełniła serca angielskie radością, ponieważ ustabilizowawszy już dawniej swego łata, przeszła obecnie do złotej waluty, handel zaś prowadzi tak zręcznie, że Ryga staje się największym portem na Bałtyku.

Prawdziwą słabość jednak mają Anglicy do Gdańska, uważając go za jedną z nielicznych swoich własnych kreacyj pokojowych, które się udały. Wierzą w przyszłość tego miasta i gotowi są bronić jej z właściwym sobie uporem i konsekwencją.

Na ogół jednak przeważa w Anglji pogląd, że proces politycznego kształtowania się Wschodniej Europy jeszcze nie skończony i że prędzej czy później, tak lub inaczej cały szereg państw wschodnio-europejskich wejdzie do Federacji rosyjskiej. Przynajmniej co do Estonji, Łotwy i Litwy, to Anglicy taki właśnie ich los uważają za nieuchronny.

Na Polskę patrzą Anglicy niewątpliwie z zaciekawieniem, którego właściwe motywa nie zawsze jednak są przyjemne dla Polaka. Zaufanie do Polski stoi w odwrotnym stosunku do tego zaciekawienia objawami jej życia. Po zaproszeniu komandora Younga na doradcę finansowego do Polski usposobienie to zaczęło objawiać tendencję ku poprawie. Ale komandor Young wrócił ze swojej misji, nie mogąc pochwalić się, że zyskał w Polakach uczniów chętnych i wiernych. Pewien wybitny Anglik zaraz po wyjeździe komandora do Polski wyraził się, że dobrze, iż Polska wzięła sobie angielskiego doktora, istnieje jednak obawa, iż po jego wyjeździe flaszki z przepisanemi przez niego lekarstwami nieodkorkowane postawi na szafie... Wiele przemawia za tem, że tak stało się rzeczywiście.

Idem.

Djarjusz z dnia 22-go lutego

— Klub sejmowy Z. I. N. powziął szereg rezolucyj, w których wyraża obawy, że rząd nie przestrzega dość ściśle neutralności, tudzież czyni zarzut drowi Grabskiemu z faktu powołania na stanowisko ministra wojny generała Sikorskiego.

— Macdonald postawił delegatów Federacji Rosyjskiej Rakowskiemu następujące żądania: 1) gwarancja za wszystkie państwowe i prywatne długi rosyjskie, zaciągnięto w Anglji, 2) wypłata odsetek od tych długów, 3) realny plan amortyzacji tych długów, 4) odszkodowanie za straty, które ponieśli obywatele angielscy w czasie rewolucji w Rosji, 5) przyznanie Anglji zasady największego uprzywilejowania.

— Strajk robotników dokowych w Anglji zakończył się ugodą i podwyższeniem płac.

— Komisja rzeczoznawców pod przewodnictwem gen. Davesa doszła, według „Tempsa", do następujących wniosków co do reparacyj i sanacji Niemiec: 1) Utworzenie Banku emisyjnego ze znaczną rezerwą

CENY ZNACZNIE ZNIŻONE CENY ZNACZNIE ZNIŻONE

Okrycia damskie, suknie, bluzki, kamizelki jedwabne i wełniane, szlafroki. Jedynie w Magazynie

AU BONHEUR DES DAMES 31

właściciel WILHELM VOGLER, Krakow, ulica Florjańska L. 10. — Telefon Nr. 3467.

Henryk Bergson i jego triumf

Po trzydziestoletniej działalności w College de France, H. Bergson opuszcza katedrę, z której porywał entuzjazmował audytorjum najdziwniejsze i może najliczniejsze do jakiego kiedykolwiek przemawiał prof. wyższej uczelni. Jako sześćdziesięcioletni człowiek zamierza jednak pozostać wiernym nauce, której ponadto może jeszcze wyświadczyć dużą przysługę, a jeśli jako prezes Międzynarodowego Związku Naukowego w Genewie zdoła swym wpływom nawiązać zerwane stosunki Zachodu ze światem uczonych Niemiec i Austrji.

Mało znanym jest fakt, że Bergson właściwie tylko dzięki przypadkowi został profesorem. Studjując z zapałem rozmaite gałęzie wiedzy, zwłaszcza anatomję, fizjologję, fizykę i filozofję ścisłą, nie zamierzał się jednak habilitować, czynny w Paryżu jako publicysta, gdzie w zawodzie tym zyskał duży rozgłos, zanim się przerzucił do filozofji.

Punkt zwrotny stanowi wydana w r. 1889 praca: „Czas i wolność". Dzieło to zainteresowało w wysokim stopniu paryskiego profesora filozofji Dunat'a, który zwrócił na nie uwagę swego kolegi Naville'a, mówiąc: „Zobaczysz, że ten potrafi metafizykę zgalwanizować do nowego życia". Obaj profesorzy zdumieni, że człowiek o takich zasobach wiedzy, pozostaje poza obrębem działalności uniwersyteckiej, postanowili koniecznie pozyskać Bergsona dla College de France. W pierwszej chwili Bergson się wzbraniał, gdyż publicystyka dawała mu duże zadowolenie, pozatem twierdził, że nie zgłębił jeszcze dostatecznie wiedzy ścisłej, by na jej podstawie stworzyć kierunek filozoficzny, którego mógłby się trzymać w swych wykładach. Tedy Dunat i Naville zgodzili się na pozostawienie mu dwóch lat czasu, za powiadając, że po upływie tego terminu musi jednak przyjąć katedrę. Przyjął ją już po roku, gdy wskutek śmierci jakiegoś młodszego docenta, obaj profesorzy ponownie się doń zwrócili i zdołali go nakłonić do habilitacji.

W r. 1891 został profesorem College de France, a publiczność gromadząca się tłumnie na jego wykładach, była jedyną w swym rodzaju. Obok właściwych studentów, audytorjum to składało się z przedstawicieli najrozmaitszych zawodów i sfer, pragnących zachować kontakt z wiedzą. Co najmniej połowa słuchaczy rekrutowała się z polityków, dziennikarzy, zagranicznej dyplomacji, urzędników, przemysłowców, a dla urozmaicenia obrazu nie brakło też cyganerji i półświatka.

Niełatwo rozstrzygnąć, co w wykładach Bergsona stanowiło ów czar, trzymający na uwięzi te bardzo mieszaną publiczność. Wyjaśnienie, że przez trzy dziesiątki lat był modnym filozofem, niczego nie tłumaczy, bo chodzi właśnie o zbadanie, co go uczyniło „modnym". Wysoce artystyczna forma jego prelekcyj niewątpliwie była jedną z przyczyn tej popularności, lecz nie rozstrzygająca, gdyż wiadomo, że sama tylko forma nie zapewnia uczonym tak długotrwałego powodzenia. Maks Nordau, który coprawda odnosił się do Bergsona niemal wrogo, twierdził, że świat stał się znów pobożnym i że wystarcza do rozważań naukowych wprowadzić silniejszy wiew mistyki, by zahipnotyzować masy, które obok autorytetu kościoła łakną jeszcze autorytetu nauki. Twierdzenie to, dyktowane animozją, nie wytrzymuje krytyki. Filozofja Bergsona nie godzi się bowiem z religijnością kościelną, czego dowodem, że wszystkie jego dzieła figurują na indeksie. Można raczej rzec, że mistycyzm filozofji Bergsona, wolny od dogmatyzmu kościelnego, odpowiadał prądowi czasu. — Wszak na dziesięć lat przed wojną wędrujący kaznodzieje indyjscy i rosyjscy, nawiązując do nauk Buddy i Platona rozbudzili w zachodniej Europie kult mistycyzmu i ten to nastrój duchowy tłomaczy po części powodzenie Bergsona. Ale właściwym czynnikiem, którym Bergson tak potężnie działał na pokolenie przedwojenne, a poniekąd i obecne, zdaje się być jego głębokie ujęcie istoty bytu, nazwane przezeń „elan vital" (pęd życiowy).

Bergson naukowemi argumentami odmówił nauce zdolności wyjaśniania zagadki bytu. „Rzecz sama w sobie", mi „jądro rzeczy" nie mogą być zbadane przez fizykę, ani chemję, ani historję, ani żadną gałąź wiedzy, gdyż posługują się one analizującym rozumem i doświadczeniem, a nie jedynym odpowiednim organem, jakim jest intuicja. Ona właśnie ukazuje nam bezpośrednio cały byt, jako życie. Życiowość jest istotą wszechistnienia. Nie można, jak naucza materjalizm przyrodniczy, wyjaśniać życia i rozwoju samym tylko mechanizmem atomów. Żyjące istniało przed nieżyjącem, świat organiczny przed nieorganicznym. Materja — wbrew przeciętnej opinji badaczy przyrody — nie jest pra-przyczyną wszystkiego co żyje, lecz jego wpływem, rozwojem i rozkładem. „Niby rakieta — mówi Bergson — „elan vital" wpada w chaos materji, nadając pozornej martwocie treść, bez której świat zapadłby się w nicość". Istnieje tylko różnica co do stopni i cech życia: tępa, senna bierność w świecie nieorganicznym: instynkt

Przedsiębiorstwo Elektrotechniczne **Kraków, św. Tomasza 8, tel. 3198. Warstaty i składy Kościuszki 4.**
Inż. Bolesław Jurski Wykonywa instalacje oświetlenia elektrycznego.
335 1—5

ZAWIADAMIAMY

P. Dra BRONISŁAWA FELLERA

adwokata w Krakowie

iż nie cofniemy ani naszego doniesienia ani doniesienia naszego dyr. p. Himmelblaua

o zbrodnię oszczerstwa i wymuszenia

wniesionego przeciwko Panu do Prokuratury Państwa do liczby Dz. IX. 691/24 mimo Pańskich nagonek, gróźb i napaści zarówno na instytucję naszą jak i na naszego dyrektora

BANK SPÓŁDZIELCZY Sp. z o. odp.
Kraków, ulica Grodzka L. 63

złota, ulokowaną za granicą. 2) Reparacje mają być płacone z osobnego budżetu, opartego na jasno określonych źródłach dochodowych. 3) Podczas moratorjum świadczenia w naturze mają płynąć dalej. 4) Koleje niemieckie mają służyć za zastaw dla pożyczki zagranicznej w kwocie około 10 miljardów marek w złocie. 3) Ewakuacja Ruhry i wcielenie całego okupowanego obszaru niemieckiego z powrotem do systemu gospodarczego Niemiec.

— W Izbie gmin dbyła się wielka debata w sprawie kredytów na wojenną flotę powietrzną. Uzasadniając wniesiony przez rząd dotyczący projekt, powiedział minister lotnictwa sir Samuel Haaze, że Anglja musi mieć najsilniejszą flotę powietrzną, zdolną do działania w promieniu 1000 do 1500 kilometrów.

— W Petersburgu (Leningradzie) utworzona została angielska Izba handlowa, w Moskwie — włoska.

— W związku z ostatnim skandalem bankowym w Warszawie aresztowany został dyrektor banku L. George, oraz zastępca jego Jerzy Hue, który został zwolniony za zobowiązaniem pozostania w Warszawie. Dyrektor George odstawiony został do dyspozycji władz sądowych.

— Rewizja w państwowych zakładach graficznych ujawniła szereg nadużyć. Komisja rewizyjna odkryła wielkie nadużycia, między innemi stwierdziła, że zakłady posiadały olbrzymie zapasy papieru i innych materjałów, które mogły wystarczyć na 10 łat, a mimo to dalej kupowano materjały tylko dlatego, aby otrzymać prowizje.

Żądajcie wszędzie „Kurjera Wieczornego“

wola, zdolność ruchu i reagowania na podniety w świecie zwierzęcym; u ludzi rozum, a na najwyższym stopniu rozwoju — intuicja. Całe to bergsonowskie rozumowanie sprowadza się w gruncie rzeczy do teorji wszechuduchowienia, znanej już z idealistycznej filozofji Schopenhauera, Fechnera i Schellinga.

Bardzo jest znamiennem, że badania przyrodnicze nadmiernie przez Bergsona usunięte w cień, ostatecznie umacniają jego naukę, gdyż najnowsze wyniki w dziedzinie fizyki coraz bardziej zacieśniały rolę „biernej materji“, a A. Enstein wysnuwając ostateczne konsekwencje z teorji względności, odrzuca pojęcie „martwej materji“ jako fikcję. Życiowość, energja — oto istota wszechbytu.

Metafizyka ta zastosowana do etyki — a to czyni Bergson — prowadzi do światopoglądu biologicznego: życie samo określa się jako wartość. Najwyższy poziom etyczny osiąga ten, kto w twórczym rozwoju wykazał największy pęd życiowy. Nawet Bóg jest tylko najpełniejszym wyrazem owego „elan vital“ czyli dynamiki życiowej.

Nic dziwnego, że taka nauka, głoszona przez Bergsona w sposób porywający, fascjonowała pokolenie przedwojenne, uginające się pod ciężarem pracy i trosk, nałożonych mu przez ten klasyczny okres mechanizacji życia. Każda epoka bowiem pożąda norm etycznych, na których jej najbardziej zbywa, czyli, używając lapidarnego określenia A. Riehla: patrzymy na ideały oczyma naszych braków.

I dlatego przypuszczać należy, że o ile warunki życiowe nie ulegną radykalnej zmianie, apostoł „elan vital“ długo jeszcze będzie miał gorących wyznawców, tęskniących do ideału, tak bardzo na razie odległego.

TELEGRAMY

z 22 lutego 1924

O tajny uniwersytet ruski

Warszawa. (AW) W odpowiedzi na interpelację posła Pruszyńskiego w sprawie tolerowania przez władze **tajnego uniwersytetu ukraińskiego** we Lwowie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Oświecenia orzekło, że istnienie tajnych organizacyj wogóle w tej liczbie i tajnych zakładów naukowych rząd uważa za **niedopuszczalne.** Równocześnie zwraca rząd uwagę, że władze administracyjne nie mogą wystąpić przeciw normalnym i legalnym przejawom życia kulturalnego ludności ruskiej.

Rezultat podróży dyrektora Schachta

BANK NIEMIECKI ZOSTANIE ZAŁOŻONY W ZURYCHU.

Berlin. (K) Wczoraj powrócił tutaj **Dyr. Schacht.** Akcja jego została podobno uwieńczona **pełnym sukcesem.** Bank statutowy rozpocznie swą działalność 15 kwietnia w **Zurychu.** Kapitał na ufundowanie banku złotowego zebranym zostanie w Szwajcarji, Anglji i Holandji, jako podstawa zaś służyć będzie rezerwa złota w Reichsbanku. Anglia zobowiązała się udzielić niemieckiemu przemysłowi kredytów.

Tajny układ włosko-jugosłowiański

Rzym. (K) W tutejszych kołach politycznych oświadczają, że układ włosko-jugosłowiański został uzupełnionym tajnym układem zabezpieczającym Włochom ze strony Jugosławji **wolną rękę na zachodniem wybrzeżu Adrjatyku, zwłaszcza w Albanji w zamian zaco Włochy poprzeć mają pretensje Jugosławji do wcielenia Salonik do królestwa SHS.**

Belgrad. (K). **Gen. Bordero** odjechał wczoraj do Rzymu, aby przedłożyć rządowi włoskiemu ratyfikowany przez Skupczynę układ **włosko-jugosłowiański.** Przy tej sposobności omówi gen. **Bordero** projektowaną wizytę **Mussoliniego w Belgradzie** oraz wizytę **króla Aleksandra w Rzymie.**

W obronie franka

CUDZOZIEMCOM WSTĘP NA GIEŁDĘ WZBRONIONY.

Paryż. (K) Rada ministrów przedłożyła prezydentowi **Millerandowi dekret** do podpisania **zabraniający wstępu na giełdę walutową wszystkim cudzoziemcom,** nie posiadającym do tego specjalnego zezwolenia władz francuskich.

PODWYŻSZENIE TARYFY KOLEJOWEJ.

Paryż. (K) Mintsier pracy i opieki społecznej **Letroquer** oświadczył w Izbie, że rada ministrów zamierza przyjąć wnioski **podwyższenia** taryfy kolejowej z ważnością dnia przyjęcia.

Poincare ma większość

Paryż. (K) Oczekiwane z ogromnem napięciem decydujące dla gabinetu **Poincarego** głosowanie w senacie rozpoczęło się wczoraj o godzinie 7 wieczorem. **Wbrew** wszelkim przypuszczeniom wypowiedziało się **za Poincarem 150 posłów, 134 zaś tylko przeciw.** Wynik ten głosowania uważanym jest w tutejszych kołach politycznych za zwycięstwo **Poincarego.**

Traktat handlowy jugosłowiańsko-czeski

Belgrad. (AW) W najbliższym czasie rozpoczną się rokowania między **Jugosławją** a **Czechosłowacją** w sprawie **traktatu handlowego.** Ministerstwo przemysłu i handlu Jugosławji przygotowało projekt traktatu i materjał do dyskusji.

KRONIKA

Kraków, 22 lutego

Racjonalizacja produkcji

W czasie od 3 do 8 marca br. odbędzie się **w Politechnice w Dreźnie** kurs informacyjny dla inżynierów i starszych słuchaczów szkół technicznych, mający na celu zapoznawcze prelekcje z dziedziny **organizacji pracy.**

Należy mieć niepłonną nadzieję, że i nasze wyższe szkoły techniczne zajmą się **praktycznie** tak ważną kwestją propagandy ekonomizacji pracy, która zwłaszcza dla przemysłu ma pierwszorzędne znaczenie.

Dalsze narady celne

Na czwartek, 28 lutego br. zwołaną została VI. Podkomisja fachowa dla **rewizji taryfy celnej,** obejmująca szereg **bardzo doniosłych** artykułów dla kilku naszych gałęzi przemysłu. Do grupy tej należą mianowicie oprócz orzechów, artykułów spożywczych i paszy dla zwierząt, sadło i olej zwierzęcy, tran, degras, oleina, palmityna, stearyna i t. d., wosk ziemny, wosk pszczelny, parafina i wazelina, wosk bitumiczny, świece, nasiona oleiste, oleje roślinne, oliwa, olej bawełniany, masło kakaowe, olej rycynusowy, olej turecki i pokost, olej słonecznikowy, kokosowy, palmowy, rzepakowy, lniany i konopny, gliceryna nieczyszczona oraz mydło.

Celem omówienia wniosków, jakie w tych sprawach zgłosić mają interesowane gałęzie przemysłu zachodniej Małopolski, odbędzie się w Związku przemysłowców **konferencja,** której termin ogłosimy w poniedziałek.

Organizacje i firmy, pragnące wziąć udział w naradzie, zechcą się zgłosić do biura Związku przemysłowców.

PODWYŻSZENIE KOLEJOWYCH NALEŻYTOŚCI UBOCZNYCH. Nawiązując do naszej notatki, odnoszącej się do podwyższenia taryf kolejowych **na** Węgrzech o 50 prc., mamy do zanotowania dalszą **wydatną** podwyżkę opłat kolejowych. I tak z dneim 26 bm. zostały wszystkie kolejowe **należytości uboczne,** podwyższone o 100 prc.

„POLSKIE WIDOWISKA LUDOWE“. Dziś, dnia 22 bm. odbędzie się w miejskiem Muzeum przemysłowem niezwykle interesujący wykład prof. U. J. Dr Jana St. Bystronia pt. „Polskie widowiska ludowe“. Początek o godz. 7-ej wieczór.

LICYTACJA TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW KSIĄŻKI. Najbliższa licytacja T. M. K. odbędzie się **w sobotę dnia 25 lutego br.** o godzinie 6-ej wieczór w sali gotyckiej pod Księgarnią Gebethnera i Sp. w Rynku Głównym.

Między innemi licytowane będą łacińskie i francuskie dzieła w oryginalnych oprawach z XVI, XVII i XVIII w., z zakresu prawa, filologji, literatury i t. d.

REDUTA ZW. ARTYSTÓW-PLASTYKÓW. W sobotę 23 bm. odbędzie się ciesząca się zawsze najlepszą opinją **reduta związku Artystów-plastyków.**

ZABAWA URZĘDNIKÓ WMIEJSKICH. Tradycyjny wieczór redutowy **urzędników miejskich** odbędzie się w Salach Starego Teatru w dniu 4 marca br., tj. w ostatni wtorek karnawału. — Wznowiony tradycyjny bal, który uzyskał w Krakowie jak najlepszą opinję, ściągnie niewątpliwie elitę naszego miasta. Komitet jak corocznie pracuje nad szeregiem niespodzianek dla gości, których

Subskrybujcie akcje Banku Polskiego!!

nigdy nie zawiódł. — Zaproszeń rozsyłać się nie będzie, jedynie imienne wydawać będzie od środy dnia 27 lutego w godzinach od 12—2 przed i od 6—7 popoł. Biuro sekretarza prezyd. Magistratu.

MIEJSKA SZKOŁA GOSPODARSTWA. W Miejskiej Szkole ogsp. dom. w Krakowie, Pedzichów 13, otwierają się następujące kursa: 1. Gotowania. 2. Modniarstwa. 3. Trykotarstwa. 4. Krawieczyzny. 5. Bieliźniarstwa. — Wpisy przyjmuje kancelarja Szkoły i udziela bliższych informacyj codziennie z wyjątkiem niedzieli od godziny 12—1 w południe.

ZRZESZENIA MIESZKANIOWE. Magistrat wzywa wszystkie spółdzielnie (kooperatywy), spółki i stowarzyszenia mieszkaniowe, które powstały po 1 stycznia 1923 r., aby bezzwłocznie zgłosiły się przez swych delegatów do Wydziału I. a. Magistratu ((główny gmach I. piętNro Nr. drzwi 28), celem wypełnienia przepisanego formularza.

ODCZYT P. ALEKSANDRA LEDNICKIEGO p. t. „Uznanie sowietów a gospodarcze konsekwencje" odbędzie się w sobotę tj. 23 bm. o godz. 6 wieczorem w Izbie Handlowej i Przemysłowej, ul. Długa l. 1 na Walnem Zgromadzeniu Towarzystwa Ekonomicznego.

Z TOWARZYSTWA EKONOMICZNEGO. W sobotę tj. 23 bm. o godz. 6 wieczór odbędzie się w sali Izby Handlowej, ul.Długa 1 doroczne Walne Zgromadzenie Towarzystwa Ekonomicznego. Na porządku dziennym odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia, sprawozdanie z działalności, wybór zarządu, oraz wnioski i interpelacje. Na zakończenie wygłosi p. Aleksander Lednicki odczyt pt. „Uznanie sowietów a gospodarcze konsekwencje". Goście mile widziani.

Z KOLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH. W sobotę dnia 23 lutego w sali Wykładów naukowych (Rynek, Linja A—B) odbędzie się odczyt redaktora Edwarda Paszkowskiego p. t. „Czerwony terror w Rosji".

KRONIKA POLICYJNA. Kajdos Władysław, lat 28, wyrob., zam. przy ul. Józefińskiej, został przytrzymany przez urzędnika wyw. w chwili, gdy niósł we worku 22 sztuk łopat blaszanych wartości 44 milj., co do których podał, że skradł je z wozu na Rynku w Podgórzu na szkodę nieznanego właściciela. Łopaty przesłano do Sądu pow. w Podgórzu.

— Górecka Antonina, lat 20, zamieszkała przy ul. Skawińskiej została przyłapana na Rynku głównym w chwili, gdy włożyła kupującej tam mleko Loli Gottever, rękę do torby z ziemniakami.

— Aida Bad, zamieszkała w Krakowie, zgłosiła zgubę akcyj Tepege łącznej wartości 300 milj.

REPERTUAR

TEATR IM. JULJUSZA SŁOWACKIEGO.
Początek o godz. 7·30.
Piątek: „Swierszcz za kominem".

TEATR „BAGATELA".
Początek o godz. 8.
Piątek: „10 minut w samochodzie (premjera).

MIEJSKI TEATR „OPERETKA".
Początek o godz. 8.
Piątek: „Katja tancerka".

CO GRAJĄ DZISIAJ W KINIE?

Uciecha: „Oliver Twist" (Jackie Coogan).
Wanda: „Smutna prawda".
Nowości: „Między ogniem a bestjami".
Sztuka: „Władca kobiet".
Warszawa: „Quo Vadis" pod. Sienkiewicza.
Reduta: „Kobieta apasz" z Priscillą Dean.
Promień: „Marja Antonina"
Zachęta: „Sanin" z Lyą Marą.

Z KRAJU

O polski typ płatowca

Warszawa. (AW). Ministerstwo koleji w celu stworzenia w Polsce własnego typu płatowca do użytku powietrznej komunikacji osobowo-pocztowej ogłosiło konkurs na projekt tego płatowca z wygraną 1.200 i 800 zł.

Elektryfikacja Gdańska

Gdańsk, (AW) Na przeprowadzenie robót **elektryfikacyjnych** w mieście senat gdański zamierzał wypuści ćpożyczkę złotą. Ponieważ trudno było oczekiwać, aby w mieście udało się zdobyć potrzebne sumy, pożyczkę rozpisano w **Prusach wschodnich.** Subskrypcją zajął się Pruski Bank Państwowy. Zgoda ministra pruskiego na udzielenie Gdańskowi pożyczki uzależniona była od tego, aby Gdańsk dał zobowiązanie, że przeważna część robót oddana zostanie firmom Rzeszy niemieckiej.

Roboty powierzono całkowicie firmie Siemens z eBrlina. Tutejsi przedsiębiorcy budowlani zaprotestowali przeciwko takiemu załatwieniu sprawy, dowodząc, że senat mógłby sprowadzać siły obce jedynie w tym wypadku, gdyby roboty nie mogły być wykonane przez przedsiębiorstwa miejscowe.

KONCESJE NA RADJOTELEFON I RADJOTELEGRAF. Warszawa. (AW). Sejmowa komisja przyjęła 7 artykuł ustawy o poczcie, telegrafie i telefonie, art. 8 upoważniający Ministerstwo Przemysłu i Handlu do udzielenia koncesyj na **urządzenia radjotelegrafu i radjotelefonu.**

TARGI POZNAŃSKIE. Poznań, (AW) Dyrektor Targów Poznańskich, p. **Krzyżankiewicz,** który w ubiegłym tygodniu jeździł na Górny Śląsk, **spotkał** się z ogromnem zainteresowaniem przemysłu tamtejszego dla IV Targu Poznańskiego. Mimo trudnej sytuacji przemysłu przemysłowcy Górnośląscy oświadczyli gotowość uczestniczenia w Targach. Kupiectwo górnośląskie zamierza zorganizować zbiorową wycieczkę na Targi. Termin zgłaszania się wystawców upływa 29 lutego.

Ochrona lokatora i sublokatora w nowej ustawie mieszkaniowej

Nowa ustawa mieszkaniowa, której opracowanie kończy się właśnie w Sejmie warszawskim, wprowadza szereg zmian w stosunkach i normach istniejących w tej dziedzinie dotychczas.

Ochronę lokatora określa ustawa wyliczając szczegółowo wypadki i warunki, w których i pod którymi dopuszcza wypowiedzenie kontraktu najmu ze strony właściciela domu.

Ogólne przepisy kodeksu cywilnego w tej mierze obowiązują o tyle, o ile nie zostały zmienione przez ustawę, która dopuszcza wypowiedzenie najmu przez właściciela w następujących wypadkach:

a) jeżeli najemca mimo upomnienia zalega z zapłatą conajmniej **dwóch następujących po sobie rat komornego;**

b) jeżeli **rządca lub administrator domu** sam wymówił posadę lub został z niej usunięty z własnej winy, chyba, że przed objęciem tego stanowiska zajmował już to mieszkanie z tytułu najmu;

c) jeżeli najemca **przez swe nieprzyzwoite zachowanie** się obrzydza współmieszkańcom pobyt lub porządek w domu poważnie zakłóca; z zachowaniem się najemcy stoi narówni zachowanie się osób przez niego do mieszkania przyjętych, jeżeli on temu postępowaniu, choć to było mu możliwe, zaradzić zaniedbał;

d) jeżeli najemca przedmiot najmu w całości lub **w części z urządzeniem lub bez niego oddał w podnajem, lub ustąpił za wynagrodzenie nadmiernie wysokie,** w porównaniu z komornem, jakie sam płaci;

e) jeżeli najemca **prawa z umowy najmu** w całości bez zgody najmującego innemu ustąpił; w braku zgody wynajmującego rząd rozjemczy lub sąd może — uwzględniając przytoczone przez obie strony okoliczności — zezwolić **najemcy na bezpłatne odstąpienie praw najmu w całości lub w części;**

f) jeżeli najemca posiada **inne mieszkanie** w tej samej miejscowości. Wynajmujący nie może jednak z tego prawa korzystać, skoro najemca drugie swe mieszkanie opuścił, lub, gdy został, chociażby nieprawomocnie zasądzony na opuszczenie tegoż;

g) jeżeli w celu przystąpienia **do budowy pomieszczeń mieszkalnych** konieczne jest zniesienie lub przerobienie budowli, nie będących z przeznaczenia budynkami mieszkalnemi; wynajmujący winien udowodnić konieczność usunięcia najemcy i może wypowiedzieć najem w terminie conajmniej trzymiesięcznym, wynajmujący **zwróci koszty przesiedlenia** i zapłaci tytułem odszkodowania **sumę trzyletniego komornego;** w wypadku, gdy znieść lub przerobić się mająca budowla stanowiła dla usuniętego najemcy **jedyny jego lokal zarobkowy,** wypowiedzenie może nastąpić jedynie za dostarczeniem mu przez wynajmującego odpowiadającego potrzebom najemcy pomieszczenia;

h) (punkt ten, który dotyczy domów, będących własnością państwa, pomijamy);

i) jeżeli wynajmujący przedmiot najmu, który już przedtem służył do **pomieszczenia pracowników jego przedsiębiorstwa,** albo służył jemu samemu, **jako sklep, lub pracownia, na ten sam cel,** lub dla rozszerzenia swego przedsiębiorstwa koniecznie i zaraz potrzebuje; wynajmujący winien w tym razie wypowiedzieć umowę najmu z terminem conajmniej trzymiesięcznym;

j) w wypadkach **podnajmu** ponadto, gdy najemca dostarczy **podnajemcy innego odpowiedniego** pomieszczenia.

O ochronie sublokatora nowa ustawa stanowi:

Jeśli **sublokator przez trzy miesiące** zajmował mieszkanie, może zwrócić się do sądu z żądaniem, aby choćby **główny najemca** (główny lokator) opuścił **mieszkanie i choćby właściciel kamienicy, lub nowy lokator nie chciał mieć nadal sublokatora,** przyznane mu zostało prawo do **dalszego zamieszkania.**

W ten sposób sublokator może stać się, wbrew woli właśc. kamienicy lokatorem! Nowa ustawa wywłaszcza tedy właściciela kamienicy z prawa dysponowania mieszkaniem, nie tylko na rzecz lokatora, ale i sublokatora!

Usunąć można **sublokatora** tylko wtedy, gdy mu się dostarczy **innego mieszkania.**

Ustawa powiada mianowicie:

W razie zgaśnięcia **praw najemcy,** sąd lub urząd rozjemczy może orzec, że podnajemca, który zajmuje część lokalu przynajmniej od trzech miesięcy, jeżeli sam nie dał powodu do rozwiązania najmu, **pozostanie nadal w używaniu zajętej przezeń,** lub mniejszej, odpowiadającej jego potrzebom części lokalu; podnajemca wchodzi wówczas w **bezpośredni stosunek** najmu do wynajmującego. Podnajemca może tego roszczenia dochodzić w drodze prawa w razie sporu między wynajmującym a najemcą, podnajemcą, o którym wyżej mowa, musi być do sprawy wezwany, w przeciwnym razie orzeczenie zapadłe w tym sporze nie ma skutku przeciw podnajemcy. Podnajemca winien ustąpić, skoro wynajmujący dostarczy mu innego pomieszczenia.

ZE SPORTU

PRZED WALNEM ZEBRANIEM PZPN. Jutro w sali konferencyjnej magistratu krakowskiego rozpoczną się obrady Walnego Zebrania PZPN, które będą trwać przez dwa dni. Obrady zapowiadają się bardzo interesująco. Przybędą prawdopodobnie delegaci wszystkich podokręgów. Krytyka ustępującego zarządu PZPN zajmie z pewnością wiele czasu, gdyż ka... okręg ma jakieś swoje przyczyny do niezadowolenia z dotychczasowego zarządu. Szereg ważnych spraw zasadniczej natury będzie musiało Walne Zebranie rozstrzygnąć. Jednym z takich jest przeciwdziałanie wprowadzeniu do sportu piłki nożnej u nas półprofesjonalizmu, jaki już oddawna u naszych sąsiadów istnieje, a i u nas w niektórych miastach poczyna się objawiać. Zagadnienie profesjonalizmu w sporcie piłkarskim wysuwa się obecnie coraz widoczniej, to też należy życzyć Walnemu Zebraniu, by w tej materji nie wahało się uchwalić środków zaradczych ,któreby w zarodku unicestwiły wszelkie dążenia do wprowadzenia w nasze stosunki sportowe zawodowstwa. Jest to ciężka sprawa, niemniej jednak bardzo pilna.

Drugą równie ważną sprawą będzie uregulowanie stosunków sportowych w okręgu górnośląskim. Stosunki poczynają tam być niejednokrotnie skandaliczne, a brak odpowiednich ludzi do pracy związkowej na Górnym Śląsku stoi na przeszkodzie w przeprowadzeniu tam sanacji. Potęguje to jeszcze ustawiczna i bezwzględna walka między klubami polskimi a niemieckimi, które jeszcze do tego czasu nie potrafiły wynaleźć żadnego wspólnego modus vivendi. Załatwienie będzie trudne, ponieważ tu wchodzą w grę czynniki nie tylko sportowe, ale i narodowościowe.

Ustępujący zarząd spotka się prawdopodobnie z dość ostrą krytyką i to z wielu stron, ponieważ każdy okręg ma jakieś mniej lub więcej uzasadnione powody po temu. Szczególnie okręg krakowski miałby wiele do zarzucenia zarządowi PZPN. Zarząd PZPN miał jakąś dziwną słabość do ciągłego ingerowania w sprawy wyłącznie okręgowe, co go zupełnie nie powinno obchodzić, a co wiele danym okręgom szkodziło. Wystarczy tu wspomnieć o owej dyskwalifikacji zarządu KZOPN, która sprowadziła w krakowskie życie związkowe opłakane skutki, zaniedbania i rozprzężenia naszych władz okręgowych.

Była to jedna z bardziej słabych stron ustępującego zarządu. Pozatem zarząd wypełniał ku zupełnemu zadowoleniu wszystkich swe obowiązki, nie ograniczał się li tylko do załatwiania bieżących kawałków, ale przeciwnie wykazał dużą inicjatywę i ruchliwość w nawiązywaniu stosunków z footballem innych państw i to z dobrym skutkiem, czego najlepszym dowodem 5 zawodów wmiędzypaństwowych, jakieśmy w roku ubiegłym rozegrali. Również i zapoczątkowanie akcji, mającej na celu zebranie funduszu na wysłanie reprezentacji footballowej na Olimpjadę, należy zapisać na dobro ustępującego zarządu.

Że PZPN „szedł", wielka w tem zasługa sekretarza honorowego p. Obrubańskiego, który w PZPN był wszystkiem. Jeśli Walnemu Zebraniu uda się zatrzymać p. Obrubańskiego na dotychczasowem stanowisku, nowy zarząd będzie dawał gwarancję pomyślnej i produktywnej pracy dla dobra footballu polskiego.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Różnice dzielnicowe w poglądach na naprawę skarbu

(Od naszego korespondenta).

Warszawa, 20 lutego.

Ostatnio w tutejszych kołach rządowych finansowych i w prasie poruszono na nowo kwestję antagonizmów dzielnicowych, tym razem z akcji rzekomej walki prowadzonej przez opinję i prasę zachodniej Małopolski, przeciwko planowi skarbowemu Wł. Grabskiego. Zwłaszcza Kraków, jako stolica zachodniej Małopolski, został zaatakowany ostro. O co chodzi? Należy odróżnić istotne momenty od zwyczajnej i niepoważnej nagonki, prowadzonej przeciwko „Krakauerom" przez szereg osobistości, najczęściej pochodzących właśnie... z Krakowa. O „szkole" krakowskiej w ekonomji polskiej mówi się tu i pisze z przekąsem, aczkolwiek twórca tej szkoły Adam Krzyżanowski cieszy się dużem zaufaniem i powszechnym szacunkiem wśród fachowców nietylko ze strony teoretycznej. Znajomość tej „szkoły" krakowskiej jest jednak w Warszawie bardzo nikła, wiadomo tylko, że „oni" tj. towarzystwo ekonomiczne krakowskie ludzie grupujący się koło tego środowiska są za bezwzględnem uzyskaniem pożyczki zagranicznej i że ten moment stanowi istotny składnik reformy i planów sanacyjnych. Zdaniem tutejszych oponentów z kół rządowych i fachowych szkoła krakowska zapoznaje własne siły gospodarcze narodu i państwa, ucząc liczyć na obcą pomoc i wychodząc ze stanowiska, że „Polska nie utrzyma się o własnych siłach, bez pożyczki zagranicznej". — Od pierwszej chwili „obóz krakowski" występował przeciw planowi Wł. Grabskiego, tj. przeciwko waloryzacji podatków i zaciągnięcia pożyczki wewnętrznej w formie bonów złotowych. Ale opozycji tej nie rozumiano tu należycie, nie podejmowano dyskusji naukowej, stojącej na wysokim poziomie fachowym, nie odpowiadano broszurami i artykułami w pismach periodycznych, zadawalając się jedynie zbywaniem rzeczy lekceważącem nieliczeniem się z argumentami lub też zgoła pomijaniem ich milczeniem. Metoda odnoszenia się zwolenników planu skarbowego Wł. Grabskiego do tegoż przeciwników przypominała żywo trywialne „gadaj zdrów", co najwyżej wysłuchano uprzejmie parere fachowca krakowskiego bez żadnych jednak praktycznych konsekwencyj. „Teoretycznie to ślicznie brzmi" — mówiono i pisano nazajutrz, ale... I to „ale" kazało się domyślać wielu rzeczy, nierównie głębszych i praktyczniej przemyślanych, niźli tezy krakowskiej szkoły. Tylko na zewnątrz nie przedostawało się nic z tych skarbów ekonomicznej wiedzy, poza istotnie udatnemi posunięciami p. Wł. Grabskiego.

I da się tu zauważyć to, co w szeregu dziedzin nietylko gospodarczych i nietylko u nas zwyczajnie w takich wypadkach się dzieje. Oto „uczniowie i zwolennicy" szkoły jednej i drugiej psują i wypaczają naukowe i istotne tezy sprzecznych poglądów. Nie ulega wątpliwości i to należy stwierdzić w imię bezstronności, że niektóre głosy i opinje „krakowskie" o planie skarbowym Wł. Grabskiego były płytkie, nieprzemyślane i dalekie od tego tonu i powagi, jaką cechuje prace Krzyżanowskiego i poglądy niektórych jego uczniów, przedewszystkiem Zweiga. Te rzeczy zawsze obniżają najsłuszniejsze interpretacje i dostając się do Warszawy dają materjał do napaści na wiecznie niezadowolonych „śledzienników krakowskich i galicyjskich".

Z drugiej strony obrona planu skarbowego Wł. Grabskiego była w wielu wypadkach jeszcze bardziej rażącą; nieuctwo, połączone jak zwykle z arbitralnością utrudniały wielce objektywne odnoszenie się do skarbowego planu, który mimo to jednak okazał znaczne plusy. Słowem ani krakowskiej szkole ekonomicznej Krzyżanowskiego nie za szkodziły zbyt prostolinijne przejeżdżanie się ze strony niektórych adeptów sztuki ekonomicznej po planie skarbowym p. Wł. Grabskiego, ani ministrowi skarbu w jego niewątpliwem powodzeniu nie zdołali zaszkodzić, jego przyjaciele najbliżsi, od których obroń go Panie! Na przyszłość jednak należy unikać łatwych tryumfów, po obu stronach; co do pożyczki zagranicznej p. Wł. Grabski ma o tyle rację, że jej nawet za zastawieniem monopolów i ceł, nikt nie chciał udzielić Polsce, pomimo prób i zabiegów czynionych usilnie. P. Young zmienił również w tej mierze swą opinję; zrazu z wielkiego zwolennika kredytów zagranicznych dla Polski, przedzierżnął się zwolna w miarę poczynionych doświadczeń, w wielkiego ich przeciwnika, oczywiście na razie, gdyż po doraźnem uregulowaniu stosunków finansowych, a raczej po trwalszej stabilizacji, i Wł. Grabski liczy się z możliwością zaciągnięcia pożyczki za granicą pod zastaw kolei, ceł, monopoli itd.

Niestety, rzeczowej dyskusji i wymiany zdań na wysokim poziomie na tematy dopiero co poruszone, nie było niemal w czasie całej kampanji skarbowej, zwłaszcza tutejsi nieliczni zresztą finansiści nie dawali się ani słyszeć publicznie, ani też nie publikowali swych tez drukiem.

Krytyki było nieraz nierównie więcej, niż budowy praktycznych programów, to też wystarczyło energiczne, jasne, proste i bynajmniej nie skomplikowane ujęcie rzeczy przez mądrego i silnego, lecz bynajmniej nie genjalnego Wł. Grabskiego, by całej opozycji odebrać grunt pod nogami poza oczywiście naukowem ujęciem rzeczy. Przesilenie przemysłowe nie jest bynajmniej jedynie zawinione przez plan skarbowy Wł. Grabskiego i o tem także pamiętać winni jego przeciwnicy z tych kół zawodowych. Przeciwstawiając się jaknajbardziej kategorycznie, pomawianiu Małopolan o jakąś animozję osobistej natury wobec Wł. Grabskiego i jego planu skarbowego, należy z drugiej strony w opozycji przestrzegać zasady, że co innego dyskusja teoretyczna, choćby najbardziej ostra i namiętna, a co innego niepoważne zwalczanie wszystkiego, co z tamtej strony idzie, choćby nawet oczywiste skutki i rezultaty „błędów" skarbowych p. Grabskiego były dotąd wcale pomyślne. Prawda leży, jak zwykle w pośrodku; to też wiele ze zrealizowanych już tez planu skarbowego obecnego rządu, nie zasługuje a priori na potępienie lub lekceważenie. Szacunek wzajemny prędzej przyczyni się do naprawy stosunków, niźli nieustępliwość i bezwzględna krytyka i opozycja.

List lwowski

(Od naszego korespondenta).

Sytuacja na giełdzie lwowskiej. — Spadek cen drzewa. — Elektryfikacja szybów naftowych. — Walne Zgromadzenie Izby handlowej. — Zjazd współdzielczy.

Lwów, 21 lutego.

Tak do niedawna silne zainteresowanie rynkiem akcyjnym przeobraziło się w zupełną obojętność, tak, że ostatni tydzień minął na lwowskiej giełdzie efektów pod znakiem dalszej zniżki efektów, przy małych obrotach, a wilkich podażach. Nawet papiery, które chwilowo wzbudzały zainteresowanie nie potrafiły uzyskać zwyżki.

Na rynku walutowym sytuacja spokojna, a dolar osiągnąwszy w jednym dniu przejściowo kurs 10 miljonów, zniżył się do poprzedniego poziomu.

Poważne przesilenie zaczyna się zarysowywać w wschodnio-małopolskim przemyśle drzewnym. Na rynku drzewnym silna depresja, zbyt ograniczony do minimalnych rozmiarów, tak, że ceny w ostatnich tygodniach kształtowały się wybitnie zniżkowo. Efektywna zniżka w porównaniu z cenami z ostatnich dni stycznia dochodzi do dwudziestu kilku procentów; jedynie ceny drewna opałowego utrzymane na poprzednim poziomie. Eksport produktów drzewnych wobec wysokich taryf kolejowych nadal utrudniony.

W przemyśle naftowym podejmuje się w ostatnich tygodniach dalsze starania przeprowadzenia elektryfikacji szybów naftowych. Jestto niesłychanie ważna kwestja, gdyż po przeprowadzeniu elektryfikacji będzie można zaoszczędzić znaczną ilość ropy dla celów przeróbczych, które obecnie spala się na kopalniach, jako materjał opałowy. Starania podjęte w tym kierunku początkowo już w roku zeszłym wydały pewne rezultaty, wyrażające się w zagłębiu borysławskiem zmniejszeniem ilości ropy, zużytej na cele opałowe. Życzyćby sobie tylko należało, aby Ministerstwo Przemysłu i Handlu w zrozumieniu tej ważnej sprawy zechciało pójść na rękę przemysłowi naftowemu przez przyznanie ulg celnych wyciągom elektrycznym, które, jak dotąd, muszą być sprowadzane z zagranicy.

Komisja dla regulacji płac robotniczych w przemyśle naftowym stwierdziła zniżkę cen o 4.8 prc., wobec czego płace robotnicze za pierwszą połowę lutego br. w porównaniu z płacami z drugiej połowy stycznia zostały o ten procent obniżone.

W dniu 11 lutego odbyło się I posiedzenie plenarne lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej, na którem dokonano wyboru Prezydjum Izby. Prezydentem wybrano ponownie p. L. Baczewskiego, I. wiceprez. p. M. Thoma, II wiceprez. p. Bol. Lewickiego. Po dokonaniu wyborów wiceprz. Thom zwrócił się z gorącym apelem do członków Izby i ogółu sfer przemysłowo-handlowych o jak najwydatniejsze poparcie akcji subskrypcyjnej Banku Polskiego. Następnie poza sprawami, objętemi porządkiem dziennym, poruszono m. i. następujące sprawy ogólnego znaczenia: możność spłaty pierwszej raty podatku majątkowego specjalnemi wekslami podatkowemi, konieczność obmyślenia środków zaradczych dla ożywienia ruchu budowlanego i nieracjonalne redukcje pociągów osobowych. Pierwsza i druga sprawa będą przedmiotem specjalnych obrad w komisjach Izby.

Z końcem tygodnia obradowała we Lwowie III konferencja przewodników spółdzielczości przy udziale najwybitniejszych spółdzielców z całej Polski. Konferencja powzięła szereg uchwał, mających na celu skoordynowania akcji spółdzielczej w Polsce.

Sytuacja przemysłu węglowego

(Telegram własny z Warszawy).

Katowice, 21 lutego.

Różnica zapatrywań, czy węgiel, czy płody rolnicze wpływają na ukształtowanie się cen, nie rozwiązuje jeszcze zagadnienia drożyzny.

Jest niezaprzeczonym faktem, że zwyżka ogólna cen, jest związana we wspólnej — wszystkim produktom orbicie.

Nasuwa się jednakowoż uwaga, że koszta utrzymania mas robotniczych pracujących w przemyśle węglowym są silnie zależne od stanu i cen aprowizacji w kraju.

Wprawdzie, w produkcji rolnej koszta robocizny odgrywają również znaczną rolę, jednakowóż w przeciwieństwie do przemysłu węglowego ma to znaczenie sezonowe i nie można nie uwzględnić tej okoliczności, że w rolnictwie poważną rubrykę kosztów robocizny stanowią ordynarje wydzielane z własnego gruntu, oraz z własnej produkcji, gdy przeciwnie deputat węglowy stanowi zaledwie ułamek zaspokojenia kosztów egzystencji górnika, wobec czego jego wynagrodzenie w pieniądzu musi być wyżej dotowane.

Wychodząc z dziedziny teorji, stwierdzamy rzecz niulegającą dyskusji, że dzisiejsza drożyzna węgla wywiera ujemny wpływ tak na całokształt życia ekonomicznego i społecznego jak na interesy samego przemysłu węglowego.

Jak widać z poniżej umieszczonej tablicy ceny węgla w porównaniu do cen przedwojennych wzrosły niepomiernie:

	1 I. 1914	6 II. 1924
Węgiel gruby do orzecha I.	13.80 mkn	— 32.82 złp.
Orzech II.	12.10	— 28.96 złp.
Groszek	10.50	— 27.39 złp.
Drobny	10.40	— 21.88 złp.
Pospółka	11.90	— 28.00 złp.
Miał	5.70	— 13.38 złp.

Celem wyjaśnienia tego wzrostu cen zwrócił się Wasz korespondent do osobistości w przemyśle węglowym, miarodajnych, które wyraziły swoje zapatrywania.

Uważają oni wszyscy, że przyczyną dzisiejszej krytycznej sytuacji są względy ogólnego stanu ekonomicznego kraju, oraz natury socjalnej.

Dewaluacja marki polskiej wywołała powszechną drożyznę, co podniosło w sposób bardzo wydatny minimum egzystencji robotnika i spowodowało konieczność podwyższenia zarobków.

Poniżej podane zestawienie zarobków górnika przed wojną, przy uwzględnieniu 10 godzin czasu pracy, w przeciwstawieniu do dzisiejszych poborów, przy 8 godz. czasie pracy, ilustrują powyższe twierdzenie.

Wysokość poborów za szychtę rębacze (Häuer) w r. 1914 5.39 mkn., w r. 1924 16.500.000 mkp., — reszta załogi w r. 1914 — 3.77 mkn., w r. 1924 12,300.000 mkn.

W przeciwieństwie do tego wzrostu płac produktywność pracy robotnika, jak z poniższego zestawienia wynika spadła prawie o połowę.

W roku 1913:

Przeciętna ilość wydobytego węgla w czasie 1 szychty przez załogę pod ziemią 1,782 t., przez ogólną załogę 1,204 t. — Przeciętna **wydajność pracy na głowę i szychtę całej załogi 1,097 t.**

W roku 1923:

Przez załogę pod ziemią 0.916 t., przez załogę ogólną 0.606 t. — **Przeciętna wydajność na głowę i szychtę całej załogi 0.529 t.**

Nie mniejszy wpływ na ukształtowanie się cen węgla, wywierają koszta materjałów technicznych jak: maszyny, środki wybuchowe, cement, drzewo i t. d.

Żeby zrozumieć jak poważną rolę odgrywa ta rubryka kosztów w dziedzinie rentowności przemysłu górniczego, należy mieć na oku, że w górnośląskim przemyśle węglowym, pozostają w ruchu: 1.084 maszyn parowych o sile 422.491 HP., 6.721 elektrycznych motorów o sile 276.316 HP., 314 dynamo, które wytwarzają o około 200.000 kilowatów.

Maszyny te pozostające w ciągłym ruchu potrzebują wymiany, napraw, uzupełnień, które uwzględnione być muszą w kalkulacje cen węgla.

Krótkie zestawienie porównawcze kosztów przedwojennych i dzisiejszych niektórych z tych materjałów stanowi interesujący obraz kalkulacji.

Ceny materjałów:

	żelazo sztabowe za tonę	
	ceny faktyczne	propor.
w r. 1913	mkn. 125·—	1
6. II. 1924	mkp. 468 milj.	3,744.000·—
	maszyny kopalniane za tonę	
	ceny faktyczne	propor.
w r. 1913	mkn. 125.—	1
6. II. 1924	mkp. 561.6 milj.	4,492.800·—
	lignozit 1000 kg.	
	ceny faktyczne	propor.
w r. 1913	mkn. 900.—	1
6. II. 1924	mkp. 6.640,5 milj.	7.378.300·—
	karbit 100 kg.	
	ceny faktyczne	propor.
w r. 1913	mkn. 19.50	1
6. II. 1924	mkp. 85.75 milj.	4,397.435·—

Aby przedstawić jasno różnicę kosztów materjałów, określono na podstawie danych statystycznych, że przed wojną kwota tych wydatków na tonę węgla wynosiła 90 ct. amer., gdy dzisiaj utrzymuje się w wysokości 2.50 dolarów.

Wskutek zmniejszenia się rentowności kwota zysku na każdej wydobytej tonie odpowiednio zmniejszyła się i co zatem idzie jeszcze w większej mierze spadła dywidenda od akcji górnośląskiego przemysłu węglowego.

Wedle zasiągniętych informacyj, kwota zysku na wydobytej tonie spadła w stosunku procentowym: w roku 1914 19.41 prc., w roku 1917 16.60 prc., w roku 1918 4.13 prc., w roku 1921 6.01 prc., w roku 1923 6.85 prc.

Rozbudowa kopalń także nie wzrosła, lecz ograniczono się do utrzymania stanu kopalń na poziomie przedwojennym.

Przyczyną, która wpłynęła na ostatnią zniżkę cen węgla, oprócz złej konjunktury węglowej, była chęć zwalczenia drożyzny i obniżenia przez to kosztów robocizny.

Z dalszą zniżką cen można się liczyć tylko w wypadku znacznego zmniejszenia się drożyzny oraz o ile wydajność pracy wzrośnie, względnie przedłuży się czas pracy. Obecnie wobec wyższej produktywności pracy w niemieckiej części Górnego Śląska, jest to jednym z najważniejszych czynników, które zaważyć muszą, zwłaszcza przy rosnącej podaży na rynkach zagranicznych, wobec niebezpiecznej kokurencji niemieckiego przemysłu.

Światowy rynek metalowy

W ostatnich tygodniach giełda metalowa w Londynie stała pod znakiem haussy. Pod wpływem dobrych kursów, nadeszłych z Ameryki, prawie że wszystkie metale zwyżkowały. Notowano **miedź:** za gotówkę 64 i trzy czwarte do 64 i siedm ósmych Ł, na 3 mies. 65 i pięć ósmych do 65 i trzy czwarte Ł, Wirebarrs 69 i pół, Elektrolit 68 i trzy czwarte Ł za tonnę. **Cyna.** Mimo niekorzystnej statystyki przywozowej cyna wyszła na Ł 281 i trzy czwarte na t. Zapasy wprawdzie nieznacznie zmalały, co jednakże nie jest dostatecznem uzasadnieniem dla tak ogromnej zwyżki. Poszukiwany był towar prompt., który płacono o 3 Ł wyżej. Jako kupujący występowali najsilniej producenci białej blachy. Ameryka notowała również wyżej jak w ubiegłym tygodniu, a mianowicie 54 ct.

Ołów, notowano przy tendencji mocnej przeszło 35 Ł, zaś na czas 33 i trzy ósme Ł. Ameryka podniosła cenę na 75 ct. i to w chwili, gdy z powodu likwidacji ruchu rewolucyjnego w Meksyku spodziewany jest dowóz znacznych ilości ołowiu na rynek światowy. Zwyżka ceny jest zatem zagadkową, zwłaszcza, że konsumcja w Anglji nie zwiększyła się do tego stopnia, aby zwyżka tak znaczna była uzasadnioną.

Cynk doszedł obecnie do 36 i trzy czwarte Ł za 1 t., zaś w Ameryce do 6.87 ct. Produkcja tego materjału na kontynencie nie jest obecnie wprawdzię zbyt wielka, ale w Ameryce może być każdej chwili zwiększoną i dlatego też wydaje się haussa w cynku nie bardzo jasną. Zwyżkę ceny należy zatem przypisywać pewnym manipulacjom giełdowym, tembardziej, że inicjatywa leży obecnie w rękach Ameryki, gdyż Belgja z produkcją 13—14.000 ton nie jest w stanie obecnie targu nasycić, zaś zmniejszona produkcja Polski pozostaje bez większego wpływu na ukształtowanie się rynku. W Anglji spodziewają się niebawem wybuchu strajku robotników dokowych i być może, że ta okoliczność nastroiła giełdę tak nerwowo zwyżkową.

Aluminium bez zmiany. Notowano 120 Ł za 1 t. przy średniej podaży.

Żelazo: okazuje obecnie w związku z silnym nastrojem na rynku metalowym, również tendencję lekko zwyżkową. Należy się jednak liczyć z żywszym pędem cen ku górze w najbliższych dniach. Notowano: Hematyt ang. wschodnich wybrzeży Ł 5.5, surówkę odlewn. III, Cleveland Ł 5.1, szkocką III Ł 5 za 1 t. loco port wschodni. Ferromangan kupowano po 17 Ł, ferrosilizium 90 prc. 23 Ł za 1000 kg.

Rudy. Ogólny żywy ruch handlowy w metalach nie pozostał bez wpływu na targu rud metalicznych. Notowano: Rudę żelazną Thionville 12—13 fr. Briey 15—17 fr. Longwy 10—13 fr., pyrenejską rudę hematytową 39—42 fr. frc. za tonnę loko kopalnia. Rude algeryjską basis 55 prc. kupowano po 21 sh cif port, best Rubio 23 pens, szwedzkie rudy basis 60 prc., 30—32 sh cif port europejski. Błyszcz ołowiu 45—50 prc. notuje 21 fr. frc. za jednostkę, blenda cynkowa 11 fr., galman 12—14 fr. za jednostkę fob port śródziemnomorski. Całokształt obecnej konjunktury na światowym rynku metalowym wykazuje, że przemysł zachodni reaguje na każdą fazę zmian targowych, podczas gdy przemysł polski, jakby znajdował się w stanie śpiączki, nie bierze zupełnie udziału we fluktuacjach tychże konjunktur. Zagranica widocznie nie liczy się zupełnie z przemysłem polskim, jako izolowanym ciałem gospodarczym bez traktatów handlowych z najbliższymi tak możnymi sąsiadami, jakimi są Rosja i Niemcy i nie wciąga naszego przemysłu wcale do międzynarodowych kombinacji gospodarczych. Ten stan rzeczy jest dla naszego życia ekonomicznego bardzo niebezpieczny i należałoby z całym wysiłkiem dążyć do zmiany w tym kierunku, jeśli nie chcemy, aby ten stan izolacji, ze szkodą dla naszego przemysłu się utrwalił.

N. S.

(r) **STAN PRZEMYSŁU W AUSTRJI.** Przemysł żelazny austrjacki zwiększył znacznie swą produkcję, jakkolwiek daje się odczuć silna konkurencja przemysłu niemieckiego. Duże obstalunki otrzymał przemysł metalowy i maszynowy. Dobrze rozwija się przemysł włóknisty. Natomiast zmniejszenie produkcji wykazuje przemysł garbarski, drzewny i papierowy. Katastrofalnie przedstawia się sytuacja w przemyśle szklanym, gdyż na 22 huty 17 zawiesiło zupełnie produkcję.

(r) **HANDEL ZAGRANICZNY UKRAINY** wynosił w 1923 r. 19,930.000 rubli złotych i wzrósł w porównaniu z 1922 r. o 14,840.000 rubli. Import w 1923 r. wynosił 2,900.000 rubli złotych i umniejszył się w porównaniu z 1922 r. o 11,040.000 rubli. Z całego eksportu przypada 67 procent na zboże. Głównym odbiorca były Niemcy w wysokości 90 procent.

(r) **HANDEL ZAGRANICZNY ANGLJI.** W 1923 r. import towarów do Anglji wynosił 1,098 miljonów funtów szterlingów, eksport 885 miljonów funtów szterlingów. Nadwyżka importu nad eksportem wynosiła 212 miljonów funtów szterlingów. W porównaniu z 1922 r. import wzrósł o 9.4 procent, eksport o 7.6 procent a nad-

Ceny ziemiopłodów

Warszawa, 21 lutego. Tranzakcje na giełdzie (w nawiasach ilość tonn) za 100 kg netto w milj. mkp. Franco stacja załadowania: żyto kongresowe 116 do 117 f. (75) 22—21, — 117 f. (75) 23—22, — 117 do 118 f. (30) 21.25, — 120 f. (15) 23, żyto poznańskie 117—118 f. (145) 22, owies kongresowy jednolity (70) 23.25—23, jęczmień pozn. browarowy (15) 23; franco Warszawa: pszenica kongresowa (20) 43.5, mąka żytnia 70 prc. kongresowa (15) 38.5, — pszenna 50 prc. (10) 75, otręby żytnie (15) 13. Tendencja bez zmiany.

Lwów, 21 lutego. W tranzakcjach giełdowych zupełny zastój, obroty pozagiełdowe bardzo słabe, ceny zboża i mąki wybitnie zniżkują wskutek obfitej podaży i braku popytu, tendencja silnie zniżkowa, usposobienie rezerwowane. W milj. mkp.: pszenica 34—35, żyto małopolskie 19.5—20.5, jęczmień małopolski brow. 19—20, — przemiałowy 17.5—18.5, owies małopolski 19.5—20.5, mąka, typy młyny lwowskie: pszenna 40 prc. „0" 80, — 55 prc. „1" 60, — 70 prc. „4" 40, — żytnia 60 prc. „0" 54, — 70 prc. „1" 46, otręby pszenne 11, — żytnie 10. Wszystkie ceny szacunkowe.

Gdańsk, 21 lutego. Not. urzęd. Pszenica 10.50—11, żyto 6.60—6.67 i pół, jęczmień 6.90—7, owies 6.25—6.50, groch bez obrotów, peluszka 7.50, — lepsza bardziej wysuszona odpowiednio drożej, wyka 7—7.75.

Gdańsk, 21 lutego. Notowania nieurzęd. Pszenica 10—10.50, żyto 6.20—6.40, jęczmień 6.40—6.80, owies 6—6.20, groch drobny 10—12, — Wiktorja 17—21, otręby pszenne 6.30, — żytnie 5.50, mąka pszenna 60 prc. 6.20—6.40 dol., — żytnia 65 prc. 3.85—4.10.

GIEŁDA LWOWSKA

Lwów, 21 lutego 1923.

Akcyjny Hipoteczny	3100-3000
Małopolski	2300
Przemysłowy	1925 2000 2025-2015
Ziemski Kredytowy	1100-1200-1000-1200
Browary Lwowskie	28250-28000-28500
Chodorów	18000-17800-18500-18150
Chybie	36000-37000-37500 dr. 41000 41500
Cmielów, fabryka porcelany	7000-6900-68000
Cegielski	2600 2650-2700 2550
Lokomotywy	3600-3450-3500
Niemojewski, fabr. papieru	2000-2200-1800
Oikos, zakł. przem. drzew.	18000-17900
Parowozy S. A. bud. masz.	1700
Pezet, Pow. Załady bud.	750 720-700
Polska Nafta	1900 1950-1925
Rakszawa, fabryka sukna	13500-13000
Tesp, tow. ekspl. soli	24500 25000-25100
Zieleniewski	41500-42000
Marynin	5500

akcje nieoficjalne

Auto Pozn.	525
B. Ziemian	180(1000) 25
Po. Przem. Naft.	3600-3500
Czechowice	800
Czempin	1050-1100
Elektrownia na Sanie	750-775
Gazy Zachodnie	36000-35000
Gazy Wschodnie	75000-75000
Jaworzno	98000-92000
Jaworzno drobne	104000 102500
Gazolina	4200-4300-4200
Gazociągi	900(750)
Len w Krośnie	4250-4200
Lesienice	8500-8250
Nitrat	900
Machlejd	4700
Olkusz	3100-3050 2950
Przeworsk	1 mil. 985000
Imien	800000
Przem. terpent. w Polsce	1000
Węglówki	136(120)

Giełda poznańska

Poznań, 21 lutego. Za 100 MP. nominalnie (w tysiącach marek polskich).

B. Kwilecki	600	Iskra	
B. Przemysł.	860	Lubań	19500-20000
Bank zw. sp. zar.		Roman May	8800
P. Bank Ziemian	235	Marynin	140
P. Bank Handl.	800	Młyn Ziemiański	425
Arkona		Płótno	200-190
Barcikowski	160	Pap. Bydgoszcz	175-180
Brow Krotosz.	900-875	Pneumatyk	50
Cegielski	250-255	Poz. Sp. Drzew.	450-460
Centrala Rol.	90	Tkanina	160
Centrala Skór.		Unja	2300
C. Hartwig	310-300	Wagon Ostrowo	800-850
Hartwig Kantor.	1250	Wojciechów	280
Hurt. Droger.	70	Włókno	
Hurtownia Zw.	30-28	Wyt. Chemiczna	87-80
Herzfeld Victorius	1500-1600	Zj. Br. Grodz.	500

Niezrównanej jakości **Ołówki** L. & C. Hardtmuth

Koh-i-noor, Mephisto, oraz szkolne rysunkowe i inne. **Pióra złote** do napełniania, najnowszego systemu. 61

Fabryka ołówków Koh-i-noor L. & C. Hardtmuth. — Jeneralne zastępstwo i skład na Polskę:

Kraków, ulica Andrzeja Potockiego Nr. 3.

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 22 lutego 1924

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	21/II.
P. T. H. I—V.	1400—1800	1575—1350
„Impex"	95	85—75
„Pharma" (B. Jawornicki)	2200—2450	2050—2000
Bracia Rolniccy I i II em.		500—475
„Polski Glob"		
C. Hartwig, Poznań		
Żegluga Polska	415—510	425—365
Zieleniewski I—IV em.	42000—46000	43500—41000
Warsz. Parowozy I—III em.	1800—1900	1850—1700
Cegielski, Poznań I—IX	2525—2675	2525—2375
„Potęga" Tow. huty żel.		
„Lemiesz"		
„Trzebinia" I—IV em.	3150—3350	3000—2700
„Pocisk"	5200	5000
Automotor		
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka	65000—75000	65000—62000
Siersza	23500—24500	23500—2 500
Tepege	10900—11700	11000—10500
Polska Nafta	1700—1800	1800—1700
Oikos		18000
„Pokucie" Naft. S.A. I em.	1700	1450
Pezet	900	800—700
Strug	6500—6800	6150—6000
Syndykat Kosz. Kraków	1000	750
Tłuszcze Trzebinia	17000—17500	15300
„Krakus"	5500—5750	5000—4500

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	21/II.
Porcelana Ćmielów	6800—7200	6650—6500
Fabr. cukr. w Chodorowie	18750—22500	16250—17000
Elektr. Siersza I—IV em.	1425—1550	1300—1250
Zakłady przem. „Ryngraf"	1200	1100
S. W. Niemojowski	2100—2650	1900
Fabr. kap. w Myślenicach		
Bank Przemysłowy I-VIII	2050—2125	2050—1900
Bank Hipoteczny	2850	3000
Bank Małopolski		
Ziemski Bank Kredyt.	1300—1450	1300—1150
Powszechny Bank Kredyt.		
Akc. Bank Związkowy I-IX		
Bank Komercjalny I—IV	600	550—500
Bank Kred. w Warszawie	425	
Bank Zw. Spółek Zarob.	23000—25000	
Bank Zachodni		9500
Rohn Zieliński		
A. Piasecki	5100	
„Agrochemja"		
„Teropol"		
„Polski Lloyd"		
„Kabel"		
Gazy		
Garbarnia		
Chybie	41000—51000	36750—32000
Orthwein i Karasiński		
Azot	1800—1850	1550

Kraków, 22 lutego. — Na dzisiejszem zebraniu giełdowem zaznaczyło się pewne ożywienie, spowodowane sygnalizowaniem wyższych kursów z Warszawy i zwłaszcza ze Lwowa, skąd już wczoraj nadchodziły do Krakowa dosyć liczne zlecenia kupna.

Na to oczywiście zareagowała giełda krakowska, a żywą poprawę nastroju można było zaobserwować już dzisiaj.

Kontrmina zamierza podciągnąć silnie w górę kursa papierów.

Transakcje były dzisiaj jeszcze nieliczne, ale znać znaczną poprawę sytuacji.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 22 lutego. (Cyfry w tysiącach).

Bank Handlowy 25250—25500.
Bank dla Handlu i Przem. 5400—5500.
Bank Kredytowy 1650—1700.
Bank Małopolski 3500.
Bank Polski Handlowy w Poznaniu 8000.
Bank Polski przem. we Lwowie 1900—2000—1980.
Bank Zachodni 8250—8000.
Bank Zw. Sp. Zar. w Poznaniu 19000—20000.
Kijewski i Scholze 15.500—12.000—14.500.
Cukrownia Chodorów 20—20750—20250.
Cukrownia Czersk 2700—2425—2600.
Warsz. Tow. F. Cukru 16500—175000—17100.
Warsz. T. Kop. Węgla I 19500— II 21— III 23— IV 23— dr. 24.000.
H. Cegielski 2700—2600—2650.
Fitzner 28250—28000.
Spiess i Syn 4000.
Ekspl. Soli Potasowych 30 000.
Lilpop, Rau i S-ka 2.800—2.950—2.850.
Modrzejewskie zakł. 42.500—46.500—45.000.
Nobrlin, Br. Buch i W. 2.900—2.950.
Ostrowieckie zakł. 35.750—37.750.
Rohn, Zieliński i Ska 200.
Heberbusch i Schiele 17—16.400—16.900.
Spirytus 6.700.
Polska Nafta 1.700—1.800—1.750.
Bracia Nobel 5—4.750, VI. 4.600.
Siła i Światło 2.800—2.650.
Michałów 2.850—2.900.
Starachowice 15400—15500.
Ćmielów 6800—6008.
Ursus 5000.
Pocisk 5250—5150—5350.
Parowóz 1850—1750—1815.
L. Zieleniewski 44—43500.
Żyrardów 1,450—1,425—1,475—1,460,000.
War. Tow. Transp. i Żegl. 525.
Elektryczność 7600—7350—7500.

NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO ZAKUPU
DYWANÓW PERSKICH
we wszystkich rozmiarach i gatunkach
tylko we firmie 205
J. LEWKOWICZ
Kraków, ulica Grodzka L. 39.
Obsługa fachowa.
Oglądanie nie obowiązuje do kupna.

AKCJE NA POGIEŁDZIE.

Jaworzno dr. 100—115,000. Gazy wschodnie 75,000 płacono, Nitrat 975, Len 4500 płacono, 480 towar, Węglówki 180—185, Lokomotywy 3750—3850, Nafta Krosno 3000—3200, Szkło Krosno 7300 do 8000, Glorja 1000 płacono, 1200 towar, Nobel 5700—5800.

WALUTY I DEWIZY W OBROTACH BANKOWYCH

Waluty: Dolary 9,320—9,325, liry 390.

Czeki: Nowy Jork 9,325—9,300, Zurych 1619—1617, Praga 270—270.5, Wiedeń 132—131.5.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 22 lutego. — (Cyfry w tysiącach): Nowy Jork 3,350—9,300, Londyn 40,450—40,100, Paryż 397 i jedna czwarta do 395 i jedna czwarta, Wiedeń 132.10—131, Praga 277—266, Włochy 401 i pół, Belgja 349 i trzy czwarte do 347, Szwajcarja 1,625—1,615, Frank złoty 1,800, Bony złote 1,400, Miljonówka 800—700, Pożyczka złota 13,500.

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 22 lutego. Otwarcie giełdy. Nowy Jork 5.77 i pół, Londyn 24.91 i pół, Paryż 24.45, Praga 16.80, Włochy 24.92 i pół, Belgja 21.50, Budapeszt 160, Helsingfors 14.50, Holandja 216, Christjanja 76.25, Kopenhaga 92 i pół, Stokholm 150 i pół, Berlin 127 i pół, Belgrad 725.

Zniżenie opłaty za wizę niemiecką

Rząd niemiecki zniżył opłatę za wizę niemiecką do **jednej czwartej** dotychczasowej sumy dla kupców polskich, udających się na którykolwiek z targów, względnie jarmarków wiosennych w Niemczech.

Wiza niemiecka kosztuje obecnie wedle nowych przepisów **25 złotych marek niem.**, a opłaty są przyjmowane przez konsulaty niemieckie **w markach polskich po kursie dnia.**

TARGI W PADWIE (Mor) Od 1 do 15 czerwca 1924 trwać będą w Padwie targi i wystawa wzorów przemysłu. Wedle pism czeskich wnioskować należy, że przemysł czeski weźmie w tych targach duży udział.

KRYZYS W PRZEMYŚLE CZEKOLADOWYM SZWAJCARJI. Szwajcarskie fabryki czekolady już od 3 lat przechodzą ciężki kryzys. Z powodu ogólnej drożyzny w Europie i wysokiego kursu franka szwajcarskiego, popyt na czekoladę szwajcarską w państwach europejskich znacznie zmalał. Podczas gdy w 1919 r. Szwajcarja eksportowała wyrobów czekoladowych za 115 miljonów franków szwajcarskich, w 1920 r. za 96 miljonów, w 1921 r. za 58 miljonów, to w latach 1922 i 1923 wywiozła zaledwie za 27 miljonów franków rocznie. Ogromnie umniejszył się eksport czekolady do Niemiec, Włoch, Francji i Australji, utracony został w zupełności rynek zbytu południowo amerykański, bałkański, algierski i portugalski. Pozostała jedynie Anglja, do której eksport w porównaniu z r. 1913 wzrósł o 43.3 procent. Jakkolwiek w ostatnich latach wzrosła konsumpcja Szwajcarji, to jednak produkcja z 87 miljonów franków. Zwiększenie się krajowej konsumcji wywołane zostało przez zniżkę cen czekolady przez poszczgólne fabryki, z których pewne sprzedawały nawet ze stratą, byle tylko nie stracić odbiorców krajowych. Aby nie utracić w zupełności konsumentów zagranicznych, liczne szwajcarskie fabryki czekolady założyły swe filje lub współdziałały w założeniu nowych przedsiębiorstw w Niemczech, Francji, Włoszech, Austrji i Holandji.

(r) **WEWNĘTRZNA POŻYCZKA WĘGIERSKA.** Rząd węgierski wypuszcza 25 lutego pożyczkę wewnętrzną w wysokości 300 miljonów koron węgierskich. Złotą koronę przyjmować się będzie przy subskrypcji za 7,500 koron papierowych.

Uruchomienie czynności krakowskiego oddziału P. K. O.

Z dniem 1 marca b. r. zostanie uruchomiony oddział krakowski PKO., który będzie posiadał **samodzielne konta czekowe od numeru 400.001 wzwyż.**

Uczestnicy obrotu czekowego w Warszawie, względnie w **Poznaniu i Katowicach mogą równocześnie** posiadać konta w Krakowie.

Blankiety nadawcze i przekazy czekowe oddziału krakowskiego będą **innego** koloru, aniżeli blankiety innych oddziałów PKO.

Ostatnie telegramy

z 22 lutego 1924

Senzacyjna afera bankowa w Warszawie

TRZY I PÓŁ TRYLJONA MAREK POLSKICH ZDEFRAUDOWANO.

Warszawa. (Tel. wł.) W związku z senzacyjną aferą bankową śledztwo policyjne wykazało, co następuje: W aferę wmieszany jest szereg osób z personalu bankowego a funkcje „kurjerów" spełniały dwie biuralistki **Jędrzejowska i Helcelówna**, które w godzinach pozabiurowych przenosiły od dłuższego czasu **paczki z pieniądzmi** do Hotelu Narodowego, skąd wysyłano różnymi sposobami zdefraudowane sumy na różne konta bankowe do **Paryża.**

Wyniesione w ten sposób z banku Francusko-Polskiego walut obcych, przeważnie **franków i dolarów** łącznej wartości **trzy i pół tryljona** marek polskich.

Główną rolę w całej aferze odgrywał naczelny dyrektor banku pan **Ludwik George** i wicedyrektor **Grzegorz Hue**, na rzecz których interwenjowały nawet wpływowe osobistości postronne. Interwencje te jednak pozostały **bez skutku** i śledztwo prowadzone jest z całą energją.

Departament dla spraw wschodnich

Warszawa. (Tel. wł.) W ministerstwie spraw zagranicznych rozważany jest projekt utworzenia specjalnego **departamentu dla spraw wschodnich**, w zakresie działania którego leżałaby sprawa stosunków z **Rosją, z państwami Bałtyckiemi, z Turcją** i państwami Bałkańskimi.

WŁOSKO-ROSYJSKA I ROSYJSKO-ANGIELSKA IZBA HANDLOWA.

Moskwa. (AW). Organizacje gospodarcze Leningradu, wystąpiły z inicjatywą utworzenia izby handlowej **rosyjsko-angielskiej**. W Moskwie zaś opracowuje się statut nowej **włosko-rosyjskiej** izby handlowej. Członkami jej będą mogli być, tak przemysłowcy rosyjscy, jak i włoscy.

VENIZELOS ODRZUCA PROPOZYCJĘ PREZYDENTURY.

Wiedeń. (AW). Jak donosi „Neue Freie Presse" z Aten, **Venizelos** odrzucił formalnie propozycję objęcia **stanowiska prezydenta przyszłej republiki greckiej.**

MACDONALD KONFERUJE Z RAKOWSKIM.

Londyn. (AW) Kierownik byłej rosyjskiej misji handlowej w Londynie **Rakowski** odbył ostatnio konferencję z **Macdonaldem**. Stoi to w związku z rozpoczęciem układów rosyjsko-angielskich.

POŻYCZKA DLA WĘGIER.

Londyn. (AW). Gubernator banku federalnego **Harding, wyjechał do Europy.** Podróż jego stoi w związku **z pożyczką** węgierską. W razie dojścia tejże do skutku, Harding uda się do Budapesztu, aby tam objąć funkcje generalnego komisarza finansów węgierskich.

DROŻYZNA NA WĘGRZECH.

Budapeszt. (AW). W związku z haussą na rynku walutowym, daje się zauważyć silna zwyżka **środków żywności.**

Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

MEBLE

SYPIALNIE
JADALNIE
GABINETY
SALONY

poleca 90

PEBEDE

Szpitalna L. 7.

Telefon 234.

Potrzeba

chłopców i kobiet

do roznoszenia gazet.

Zgłaszać się w Administracji „Kurjera Wieczornego", Dunajewskiego 5

Wózki dziecięce odnawia precyzyjnie, gumy obciąga na poczekaniu. Kupuje stare wózki. Plechowicz, Kraków, Mikołajska 7 318

OKAZJA NA REDUTĘ!!

Oryginalne domino „Mefista"

wykonane w Paryżu, nagrodzone I-szą nagrodą w Nicei okazyjnie do sprzedania w firmie M. Pietroń i Synowie ul. Karmelicka 12.

Polskie 122

Towarzystwo dla Handlu Wyrobami Gumowemi

Kraków, ul. św. Gertrudy L. 2

Adres telegr. · PIRELLIPNEU. — Tel. 4393, 3434.

Żądać wszędzie Kurjera Wieczornego

MASKI na bale reduty.

Równie najlepszą rozrywką dla dzieci są maski, przedstawiające śmieszne karykatury djabłów, zwierząt i wiele innych. 182

WIKTOR WANDERER

Kraków, ul. Szewska 21.

NA RATY!!

Ubrania frakowe, smokingowe, marynarkowe płaszcze, kostjumy damskie, według miary, z własnej lub dostarczonej materji poleca Józef KUMALA, Kraków, Szczepańska 11. Pierwszorzędne siły fachowe. Ceny przystępne. 151

Spółka złotnicza

Kraków, ulica Rajska 4

kupuje używane, sztuczne zęby, od 2.200 000 mk. i wyżej, złoto, srebro, szczęki do 20 milionów mk. Wykonuje bižuterje. — Tamże sprzedaż kilimów. 181

25% taniej wykonywa 212

ZAKŁAD KRAWIECTWA DAMSKIEGO i MĘSKIEGO

J. GAJDA

KRAKÓW, DĘBNIKI RYNEK 9.

Stale na składzie wielki wybór materjałów.

ZAWIADOMIENIE.

„ZIARNO"

MŁYN WALCOWY S. A.

w Podgórzu—Zabłociu.

ZAWIADAMIA 228

że w ostatnich dniach uruchomiony został **pszenny oddział** młyna, tak że obecnie wymiela się mąkę **żytnią i pszenną** najprzedniejszej jakości. Sprzedaż wagonowa i częściowa. — Zamienia się żyto, pszenicę na mąkę. — Najnowsze urządzenie jako ostatni wyraz techniki pozwala na wymiał mąki najpiękniejszej i najlepszego gatunku, otrąb żytnich i pszennych. — Własny tor przemysłowy. — Telefon 1115. Telefon 1115.

Rękawiczki, Pończochy, Skarpetki i Trykotaże

poleca najtaniej firma

H. Lichtig w Krakowie, Grodzka 71.

TELEFON 1484. — POD WAWELEM — TELEFON 1484.

FABRYKA

w Podgórzu, Wielicka L. 26.

TELEFON 4476. TELEFON 4476.

Biuro Spedycyjne „PRZEWÓZ"

i PRZEDSIĘBIORSTWO DOWOZOWE KOLEI PAŃSTWOWYCH

Spółka z ogr. odpow. 153

ZAŁOŻONE PRZEZ CENTR. ORGANIZACJE ROLNICZE

KRAKÓW, DŁUGA 31. — TELEF. 3063

załatwia wszelkiego rodzaju czynności spedycyjne i przewozowe, umiejętne przewożenie mebli we własnych wozach meblowych tak w miejscu jak i koleją do wszystkich miast.

WŁASNE MAGAZYNY, ZAPRZĘGI. — CENY NAJNIŻSZE.

POLSKIE ZAKŁADY GARBARSKIE

SPÓŁKA AKCYJNA

KRAKÓW-LUDWINÓW

TELEFON: Kraków 2155.
TELEGRAMY: Garbarnia-Kraków.

SKÓRY PODESZWOWE

FILJA: WARSZAWA, UL. LWOWSKA 6.

ZASTĘPSTWA:
LWÓW: KAZIMIERZOWSKA 15.
WIEDEŃ III.: STROHGASSE 13.
HAMBURG: RATHAUSMARKT 5.

CHLORODONT LEOKREM

pasta do zębów
proszek do zębów
:: woda do ust ::

189

do rąk i twarzy — wyrabia

Laboratorjum Leo, Kraków

Odpowiedzialny redaktor: Bolesław Raczyński. — Wydawnictwo „Kurjera Wieczornego". Z Drukarni Ludowej w Krakowie. (Telefon 1310).